

ऑगस्ट-सप्टेंबर, २०२१ मध्ये झालेल्या अतिवृष्टीमुळे
राज्यात विविध जिल्ह्यात उद्धवलेल्या पुरपरिस्थितीमुळे
बाधित झालेल्या व्यक्तींना मदत वाटप करण्यासाठी
निधी वितरित करण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : सीएलएस - २०२१/प्र.क्र.२४२/म-३
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : ३१ मार्च, २०२२

वाचा :

- १) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग क्र.: सीएलएस-२०१५/प्र.क्र.४०/म-३, दि.१३.०५.२०१५
- २) विभागीय आयुक्त, कोकण यांचे पत्र क्रमांक: - मशा/नै.आ./कार्या-६/ऑगस्ट- सप्टेंबर, २०२१
नि.प्र./कावि, दि.०९.१०.२०२१
- ३) विभागीय आयुक्त, अमरावती यांचे पत्र क्र.उपआ/नैआ/पुनर्व/म.स./कावि-६७६/२०२१,
दि.२५.१०.२०२१
- ४) विभागीय आयुक्त, नागपुर यांचे पत्र क्र.मशा-७(५)/नै.आ.व्य/कावि-६५५/२०२१,दि.०३.१२.२०२१
- ५) विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांचे पत्र क्र. :-२०२०/महसूल/नै.आ.,दिनांक १८.१०.२०२१

प्रस्तावना:

ऑगस्ट-सप्टेंबर, २०२१ मध्ये झालेल्या अतिवृष्टीमुळे राज्यात विविध जिल्ह्यात उद्धवलेल्या पुरपरिस्थितीमुळे राज्यातील काही जिल्ह्यांमध्ये नागरिकांच्या मालमत्तेचे नुकसान झाले आहे. या पुरपरिस्थितीमुळे झालेल्या नुकसानीसाठी मदत देण्याबाबत संदर्भाधीन क्रमांक १ येथील शासन निर्णयान्वये विहित केलेल्या दरानुसार बाधितांना मदत देण्यासाठी आवश्यक असलेल्या निधीचे प्रस्ताव विभागीय आयुक्त यांचेकडून संदर्भाधीन क्रमांक ४ ते ७ येथील पत्रान्वये प्राप्त झाले आहेत. त्यानुसार बाधित नागरिकांना मदतीचे वाटप करण्यासाठी निधी वितरित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

ऑगस्ट-सप्टेंबर, २०२१ मध्ये झालेल्या अतिवृष्टीमुळे राज्यात विविध जिल्ह्यात उद्धवलेल्या पुरपरिस्थितीमुळे मृत जनावरांसाठी मदत, पुर्णतः पडझड झालेली कच्ची/पक्की घरे, झोपडी, गोठे, मत्स्य बोटी व जाळयांसाठी अर्थसहाय्य, मत्स्यबीज शेतीसाठी अर्थसहाय्य, दुकानदार, टपरीधारक व कुक्कुटपालन शेडच्या नुकसानीसाठी मदत व इतर अनुज्ञेय बाबींकरिता बाधितांना मदतीचे वाटप करण्याकरिता राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीमधून या शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या सहपत्रांत दर्शविल्याप्रमाणे राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीच्या दराने **एकूण रु ८५७७.१७ लाख (अक्षरी रुपये पंच्याऐंशी कोटी सत्त्याहत्तर लाख सतरा हजार फक्त)** इतका निधी विभागीय आयुक्त यांचेमार्फत जिल्ह्यांना वितरीत करण्यास शासनाची मंजूरी देण्यात येत आहे.

२. या शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या सहपत्राप्रमाणे लेखाशीर्षनिहाय निधी बीम्स प्रणालीवर विभागीय आयुक्त यांना कार्यासन म-११ यांनी तात्काळ वितरित करावा.

३. वरील निधी खर्च करताना संदर्भाधीन सर्व शासन निर्णयातील सुचनांचे व निकषांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे. ज्या प्रयोजनासाठी निधी मंजूर करण्यात आला आहे त्याच प्रयोजनासाठी सदर निधी खर्च करण्यात यावा. वर नमूद दि.१३.५.२०१५ च्या शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्टामधील अ.क्र.५ मधील तरतुदीनुसार

शेतजमीनीवरी काळ, डोंगराळ शेत जमीनीवरील मातीचा ढिगारा काढणे व मत्स्य शेती दुरुस्ती करणे/ मातीचा थर काढणे/ पुर्ववत करणे याकरिता केवळ २ हेक्टर मर्यादेपर्यंत जमीन धारण करणाऱ्या व अन्य कोणत्याही शासकीय योजनेखाली मदत अथवा अर्थसहाय्य /अनुदान न घेतलेल्या शेतकऱ्यांना मदत अनुज्ञेय आहे. तसेच दरड कोसळणे, जमीन खरडणे, खचणे व नदीपात्र / प्रवाह बदलल्याने शेत जमीन वाहून जाणे याकरिता फक्त अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतकऱ्यांना विहित दराने मदत अनुज्ञेय आहे. या अटीचे देखील काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.

४. पंचनामे करण्यात आल्यानंतर लाभार्थी निश्चित करण्यात यावेत. या शासन निर्णयान्वये संपूर्ण रक्कम बीम्स प्रणालीवर वितरित करण्यात येत असली तरी, लाभार्थी निश्चित झाल्यानंतर वित्तिय शिस्तीच्या दृष्टीकोनातून संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी प्रत्यक्ष गरजेनुसारच कोषागारातून रक्कम आहरित करून त्यानंतरच रक्कम लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यामध्ये थेट ऑनलाईन पद्धतीने हस्तांतरित करण्यात यावी. सदर निधी अनावश्यकरित्या कोषागारातून आहरित करून बँक खात्यामध्ये काढून ठेवण्यात येऊ नये. या आदेशान्वये मंजूर करण्यात आलेल्या अनुदानाच्या मर्यादेतच खर्च करण्यात यावा. **लाभार्थ्यांना मदत वाटपाची कार्यवाही पुर्ण झाल्यानंतर लाभार्थ्यांची यादी व मदतीचा तपशील जिल्ह्यांच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात यावा** तसेच राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीच्या मानकानुसार खर्च करण्यात येणाऱ्या निधीची माहिती केंद्र शासनाच्या गृह मंत्रालयाने विकसित केलेल्या NDMIS या प्रणालीमध्ये नोंदविण्यात यावी. सर्व सुचनांची अंमलबजावणी करण्याची जबाबदारी संबंधित जिल्हाधिकारी यांची राहिल.

५. सदर निधीतून करण्यात येत असलेल्या खर्चाचे लेखे निधी आहरित करण्यात येणाऱ्या कार्यालयाच्या स्तरावर ठेवण्यात यावे व करण्यात आलेल्या खर्चाचा कोषागार कार्यालये व महालेखापाल कार्यालयाशी त्रैमासिक ताळमेळ घेण्यात यावा. राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीमधून तसेच राज्य शासनाच्या निधीमधून उपलब्ध करून दिलेला उपरोक्त निधी खर्ची पडल्यानंतर तातडीने निधीची उपयोगिता प्रमाणपत्रे संबंधितांकडून प्राप्त करून घेवून एकत्रितरित्या शासनास सादर करण्याची जबाबदारी विभागीय आयुक्त यांची राहिल.

६. वरील प्रयोजनासाठी प्रधान लेखाशीर्ष २२४५ - नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी अर्थसहाय, ०२ पुर चक्रीवादळे इत्यादी अंतर्गत सोबतच्या विवरणपत्रात (विवरणपत्र-१) दर्शविलेल्या सर्व उप/गौण शिर्षाखाली ३१-सहाय्यक अनुदाने या उद्दीष्टाखाली निधी उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक: ११६/२०२२/व्यय-९, दि.२३.०३.२०२२ अन्वये मिळालेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०२२०३३११२२५५९४०१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(संजय औ. धारूरकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई,

२. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/विधानसभा, महाराष्ट्र विधानभवन, मुंबई
३. विधानमंडळाचे सर्व सन्माननीय सदस्य,
४. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई
५. अपर मुख्य सचिव (वित्त), मंत्रालय, मुंबई,
६. विभागीय आयुक्त सर्व,
७. जिल्हाधिकारी सर्व,
८. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) १/२, महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर,
९. महालेखापाल (लेखा परिक्षा) १/२, महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर,
१०. संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई
११. जिल्हा कोषागार अधिकारी सर्व,
१२. मा.मंत्री (मदत व पुनर्वसन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
१३. मा. राज्यमंत्री (मदत व पुनर्वसन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
१४. वित्तीय सल्लागार व सहसचिव, महसूल व वन (आव्यप्र) विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१५. कार्यासन अधिकारी (म-११/ ब-१/२), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१६. वित्त विभाग (कार्यासन व्यय-९/अर्थ-६), मंत्रालय, मुंबई
१७. निवड नस्ती (कार्यासन/ म-३).

शासन निर्णय क्र.सीएलएस - २०२१/प्र.क्र.२४२/म-३, दि. ३१.०३.२०२२ सोबतचे सहपत्र										
ऑगस्ट-सप्टेंबर २०२१ मधील पुरामुळे झालेल्या मालमत्तेच्या नुकसानीसाठी मदत										
अ.क्र.	जिल्हा	बाधित कुटुंबांची संख्या	नैसर्गिक आपत्तीमध्ये घरे पुर्णतः क्षतीग्रस्त झाली असल्यास कपडे तसेच घरगुती भांडी / वस्तुंकरिता अर्थ सहाय्य	मृत जनावरांना मदत / कुक्कुटपालन शेडच्या नुकसानीसाठी मदत	पुर्णतः नष्ट/ अंशतः पडझड झालेली कच्ची/ पक्की घरे, नष्ट झालेल्या झोपड्या व गोठयांसाठी अनुदान	शेतजमिनी च्या नुकसानीसाठी अर्थसहाय्य	मत्स व्यावसायिकांसाठी मदत	मदत छावणीमध्ये आश्रय घेतलेल्या व्यक्तींकरिता तात्पुरती राहण्याची व्यवस्था, अन्नधान्य, कपडे, औषधोपचार इत्यादी करिता	सार्वजनिक क्षेत्रातील जमा झालेला कचरा व ढिगारे उचलणे	एकुण अनुदान (रु लाखात)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
लेखाशीर्ष			२२४५०१५५	२२४५०३१५	२२४५०२७१	२२४५०२९१	२२४५०३२४	२२४५०२१७	२२४५०२४४	
१	ठाणे	१	०.००	३.६०	२४.४१	०.००	०.००	०.००	०.००	२८.०१
२	पालघर	१	०.००	०.३७	२१.७८	०.००	०.००	०.००	०.००	२२.१५
३	रायगड	२	०.१०	३.०७	८.९४	०.००	०.००	०.००	०.००	१२.११
४	रत्नागिरी	२	७.३८	०.३०	२८.७६	०.००	०.००	०.००	०.००	३६.४४
५	सिंधुदूर्ग	०	०.००	०.००	१.५६	०.००	०.००	०.००	०.००	१.५६
कोकण विभाग		६	७.४८	७.३४	८५.४५	०.००	०.००	०.००	०.००	१००.२७
६	अमरावती	६५	३.२५	५.८१	२३६.४६	०.००	०.००	०.००	०.००	२४५.५२
७	अकोला	१०२	३.८७	३.११	१८.५३	०.००	०.००	०.००	०.००	२५.५१
८	यवतमाळ	१४४	५.५१	१७.३०	२१.३१	०.००	०.००	०.००	०.५०	४४.६२
९	बुलढाणा	०	०.००	११.३१	२२१.२३	०.००	०.००	०.००	०.००	२३२.५४
१०	वाशिम	२	०.२२	१.३९	२९.६३	०.००	०.००	०.००	०.००	३१.२४
एकुण अमरावती		३१३	१२.८५	३८.९२	५२७.१६	०.००	०.००	०.००	०.५०	५७९.४३
११	औरंगाबाद	१२३४	२१४.४६	४३.०८	१८२.८१	२१०.७०	०.००	२.६५	०.००	६५३.७०
१२	जालना	३२४	८०.३८	४६.२९	११५.६१	२०४.४७	०.००	०.००	०.००	४४६.७५
१३	परभणी	१४१	६३.०५	१९.०१	३१.३२	१२.३८	०.००	०.००	०.००	१२५.७६
१४	हिंगोली	०	८०.००	७.५५	१३.५६	०.००	०.००	०.००	०.००	१०१.११
१५	नांदेड	५८५३	४९२.९९	४१.३८	१८०.००	१४५.०९	०.००	०.००	१.००	८६०.४६
१६	बीड	०	१४४.४४	८५.६६	३१४.६०	२८२५.३१	८२९.२६	०.००	०.००	४१९९.२७

१७	लातूर	०	७२.२६	१४.१०	३६.५४	५६५.२७	०.००	०.००	०.००	६८८.१७
१८	उस्मानाबाद	१५०	८७.५८	४४.६२	८४.६७	१७४.२९	०.००	०.५०	०.००	३९१.६६
एकुण औरंगाबाद		७७०२	१२३५.१६	३०१.६९	९५९.११	४१३७.५१	८२९.२६	३.१५	१.००	७४६६.८८
१९	नागपूर	२८	०.१५	९.७४	६३.४४	०.००	८५.९९	०.००	०.००	१५९.३२
२०	वर्धा	११	१.६४	१.३६	४०.०४	०.००	०.००	०.००	०.००	४३.०४
२१	भंडारा	९	०.००	३.२३	७३.१०	०.००	०.००	०.००	०.००	७६.३३
२२	गोंदिया	१३	०.००	५.१२	९४.११	०.००	०.००	०.००	०.००	९९.२३
२३	चंद्रपूर	३७	०.२०	७.४८	२६.१४	०.००	०.००	०.००	०.००	३३.८२
२४	गडचिरोली	२८	०.००	५.९६	१२.६७	०.००	०.००	०.००	०.००	१८.६३
एकूण नागपूर		१२६	१.९९	३२.८९	३०९.५०	०.००	८५.९९	०.००	०.००	४३०.३७
एकुण राज्य		८१४७	१२५७.४८	३८०.८४	१८८१.२२	४१३७.५१	९१५.२५	३.१५	१.५०	८५७६.९५